

val av Devrim Mavi

Luisas tupp

Torbjörn Elensky
Albert Bonniers Förlag

[BERÄTTELSE] Luisas tupp gal hela nätterna, långkok pågår på bakgården. Vardagen på Kuba kräver tålmod och sinne för logistik. Torbjörn Elensky berättar i 100 korta och eleganta berättelser om livet i staden Cacoum med pojkvännen, grannarna och släkten. Jag lyckades inte släppa ifrån mig boken om ett Kuba där det inte finns enkla svar, varken på livet eller på politiken.

00-tal

#26

[TIDSKRIFT] I gränslandet mellan fiktion och självbiografi. Jessica Andersson skriver att vi behöver verklighet och det privata, den autentiska berättelsen. I 00-tals temanummer om självbiografi får man absolut inte svar på den eviga frågan om autenticitet. Nej. Det är inte meningen. Men kanske är det som Agneta Klingsporr säger: "Kvar står böckerna. Som gravstenar över minnet".

Jenny Tunedal

Kapitel ett
W&W

[PROSA] "Världens ensamaste folk" står det i tidningen om svenskar. Kanske det är så, och kanske är det därför ensamhet är så stigmatiserat. Att vara ensam är att känna skam, säger Jenny Tunedal när hon betraktar ensamheten i en bok mellan prosa och poesi. Människor ska inte behöva skämmas över sin ensamhet, säger Jenny Tunedal. Hon skimrar.

högt men aldrig sett dem som något man kan vinna röster på. Få mediemotioner har lagts i riksdagen och partiernas eget mediekunnande har varit litet vilket gett externa aktörer stort inflytande.

Vi vet i dag att presstödet förvisso har räddat kvar ett antal tidningar, men också att ägarkoncentrationen har ökat. Men Nord lämnar alla brännande frågor obesvarade. I dag känns ordet ägarkoncentration nästan som ett nittiotalsbegrepp, något som Dan Josefsson och Maria-Pia Boëthius tjatade om för länge sedan. Som att det har blivit omodernt att diskutera den krympande mångfalden. Eller så anses det vara lönlöst, vilket är farligt.

Dagens mediediskussion är trist idéfattig vilket särskilt syns i inställningen till presstödet: det kokas allt som oftast ner till Svenska dagbladets vara eller icke vara, som om dagens mediesituation är så nära vi kan komma en mångfald av röster. Lars Nord antyder att stödet skulle kunna villkoras till "public service-tidningar med krav på inre mångfald", men utvecklar aldrig tanken.

Medier utan politik visar också hur snabbt mediestudier blir omoderna. Nord upprepar självklarheter som att internet utmanar medierna. Det är talande att gratistidningarna i princip utelämnas ur diskussionen. De har blivit medievärldens bastarder. Men vad innebär det att allt fler väljer bort morgontidningar, ser vi en ökad klasskillnad i medial och hur mycket ökar informationsgapet mellan dem som bara läser korta telegram och inte djupare samhällsreportage- och analyser? Det borde vara den största utmaningen. Eller sitter man fortfarande i bastun och diskuterar hur man ska rädda Svenska dagbladet?

Rakel Chukri

Transnationella rum

Borea

[FORSKNING] Människor har alltid utvandrat. De flesta har saknat hemorten, några återvänt men de flesta bara drömt. Men genom nya enkla sätt att kommunicera och

billigare resor har migrantens villkor slagit runt. Man kan flytta över kontinenter och ändå vara nära det gamla hemmet.

Forskare har börjat tala om transnationella livsmönster. Nyfiken undersöker de, mest antropologer, vad som händer när människor lever på flera ställen samtidigt.

Olika latinamerikanska politiker driver nu valkampanj i USA:s storstäder. Parlament viker platser för exilmedborgare. Medborgarskap blir en allt mer tilltrasslad princip när en person kan arbeta hela livet, och betala skatt, i Stockholm men ha sitt politiska patos i Ankara. I en ny mastig antologi, *Transnationella rum*, visar Annika Rabo hur familjelagstiftningen också blir en labyrint. I det där rummet mellan två platser händer helt enkelt en massa spännande saker: pengar, barn, idéer, värderingar, status och makt förhandlas och rubbar det förhandsgivna.

Antologin är det första samlade uttrycket för transnationella studier i Sverige. I några fall är det egentligen migrationsforskare som försöker anpassa sitt arbete till ett nytt lockande fält. Mest inspirerande är de perspektivskiften jag hittar i två bidrag. I stället för att skriva om de som flyttat har Lisa Åkesson pratat med de som är kvar på Kap Verde-öarna: deras förväntningar, nästan krav, på att få hem pengar och de starka spänningar som därför skapas. Det andra skiftet står Ingemar Grandin för genom att inte skriva om migranter från Syd som alla andra gör, utan tvärtom iakta vad som händer när vita flyttar till mer eller mindre fattiga länder.

Ofta finns en idealisering av det transnationella. Forskarna drömmer om en kosmopolitisk värld där gränserna perforeras och fasta etniska eller kulturella identiteter blir friare. Men i flera bidrag skymtar ett mörkare stråk. Transnationella liv kan även framkalla starkare betoning på etnisk tillhörighet än någonsin. Här pågår en brottning med rasfilosofi, etnifiering och essentialism. Man kan tänka sig en förvandling av den gamla nationella rasidén om blod och jord, till en där hemjorden försvinner och blodet uppgraderas. Det märks i de politiska lösningar en del länder hittat för att binda starka band med utvandrarna. Det skymtar hos de exilungrare Tünde Puskás följt när de odlar "ungerskhet" och allra tydligast bland adopterade koreaner som kan landa i ren rasmystik. Om de adopterade skriver Tobias Hübinette lika starkt och engagerat som han brukar i antologins enda riktigt kontroversiella bidrag – deras transnationella rum är explosivt.

Per Wirtén